

PROMJENE KARAKTERISTIKA MUCANJA PRIMJENOM ELEKTROMIOGRAFSKE BIOLOŠKO-POVRATNE VEZE

TATJANA PRIZL

primljeno: listopad, '96
prihvaćeno: svibanj, '97.

Izvorni znanstveni članak
UDK: 376.36

Mucanje se najčešće definira kao poremećaj tečnosti govora kojeg karakteriziraju nevoljna glasna ili tiha ponavljanja te produžavanja glasova ili slogova. Istraživanje je provedeno s ciljem praćenja promjena manifestacija mucanja prije i nakon terapije elektromiografske biološko-povratne veze. Manifestni prostor mucanja mjeren je sa 9 varijabli za koje su izračunani osnovni statistički pokazatelji, te uporabljena faktorska analiza i t-test. Rezultati su pokazali značajne razlike u strukturi manifestacija mucanja na početku i kraju terapije. Osim smanjene napetosti mišića larinksa, zabilježene su kvalitativne i kvantitativne promjene u učestalosti mucanja pri govoru i čitanju, te trajanju zastoja, čime se želi potaknuti na razmišljanje o promjenama u dijagnostici i terapiji mucanja kao i u kreiranju i primjeni novog instrumentarija za praćenje njegovih manifestacija.

U dijagnostici i terapiji mucanja nema zadovoljavajućih metoda mjerenja ne-tečnosti i manifestacija govora osoba koje mučaju. Često se to svodi na određivanje različito definiranih pogrešaka u govoru izraženih u postocima pogrešaka na stotinu izgovorenih riječi, mjerenju trajanja emisije, zastoja ili zapažanjem popratnih pokreta govornih i drugih struktura. Kad se upotrebljavaju skale za procjenu jakosti mucanja najčešće su to Iowa Scale for Rating Severity of Stuttering (Johnson i suradnici, 1963), te Stuttering Severity Instrument (Riley, 1969). No, još uvijek postoji potreba za objektivnim instrumentom koji bi opisivao mucanje i sve što takav govor prati.

Regulacijski sustav u ljudskom organizmu djeluje na principu povratne sprege. To znači da se primljena informacija uspoređuje sa standardima, a u slučaju odstupanja pokreće se povratna sprega koja sadrži niz promjena za usmjeravanje određenih činitelja prema normalnim vrijednostima (Guyton, 1986). Gledano s ovog stajališta, govor je vrlo složeni sustav regulacije, pa mucanje možemo smatrati poremećajem u regulacijskom sustavu (Postma i Kolk, 1993). Svaki dio

sustava koji je uključen u proces govora mora savršeno funkcionirati bez obzira na izloženost pojedinih sustava različitim činiteljima koji mogu poremetiti njegov rad. Biološka povratna veza jedna je od metoda kojom možemo uspostaviti uravnoteženost sustava regulacije kako govora, tako i cijelog organizma. U praksi se najčešće primjenjuje metoda elektromiografske biološko-povratne veze (EMG-BPV) koja prikazuje napetosti govornih mišića u različitim govornim fazama. Mnogi su istraživači proučavali utjecaj elektromiografije na mucanje (Denny i Smith, 1992; Smith, Luschei, Denny, Wood, Hirano i Badylak, 1993). Do tada, sva su istraživanja temeljena na upotrebi standardne elektromiografije za analizu razine napetosti mišića (Van Lieshout, Peters, Starkweather i Hulstijn, 1993; Smith i sur., 1993). Standardna elektromiografija je metoda registriranja akcijskih mišićnih potencijala s ciljem otkrivanja latentnih patoloških promjena neuromišićnog sustava. Mišićni se potencijal površinskim elektrodama dovodi

Mr. sc. Tatjana Prizl, asistent je na Odsjeku za logopediju Fakulteta za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu